

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ-ປ່າໄມ້
ພະແນກ ສູນຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
ຫ້ອງສະໝຸດ

ເລກໝູ່:

ເລກທະບຽນ: 5344

ລົງວັນທີ: 12/10/95

ເຕັກນິກ ໃນການເກັບແກນແລະກ້າເບ້ຽຫວາຍ

ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານເຄື່ອງປ່າຂອງເມັງ
ຫ້ອງສະໝຸດ

ເລກທະບຽນ 0007 ມີ

ເລກໝູ່ເມັງ 16 SEP 1997

ລົງວັນທີ

ຫົວໜ້າກິນງານ
ສຸກທອນ ເກດພັນ
ຂຽນບັນລະຍາຍໂດຍ
ຄຳພອນ ແສງດາລາ

16 ພຶດສະພາ 1995

ສາລະບານ

ຄຳນຳ.....1

ລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງຫວາຍ.....2

ການຂະຫຍາຍພັນແລະການກຽມເບ້ງຫວາຍ.....3

ການເກັບແກ່ນຫຼືເນັດຫວາຍ.....4

ການຍ້າຍເບ້ງຫວາຍລົງຊຳ.....5

ການກຽມຫວາຍຈາກປ່າທຳມະຊາດ.....6

ເອກະລາມກ້າງຍິ່ງ.....7

ຫວາຍເປັນຜລິດຕະພັນທີ່ຮອງລົງມາຈາກປ່າທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ. (ໂມ້ທ່ອນ) ດ້ວຍເຫດນີ້ຈຶ່ງມີການນຳໄປໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນລະດັບຊາວບ້ານ, ລະດັບໂຮງງານຫັດຖະກຳແລະອຸດສາຫະກຳ. ຊາວບ້ານໄດ້ນຳໄປໃຊ້ປະໂຫຍດໃນລັກສະນະຕ່າງໆ: ໃຊ້ເຮັດພາຊະນະເຄື່ອງໃຊ້ສອຍ, ເຮັດເຄື່ອງເຮືອນຕະລອດຮອດການສ້າງບ້ານແປງເຮືອນແລະສຳລັບໃນລະດັບໂຮງງານຫັດຖະກຳ, ອຸດສາຫະກຳໃຊ້ ໃນການເຮັດເຟີນີເຈີ. ປັດຈຸບັນມີໂຮງງານເຮັດເຟີນີເຈີຢ່າງມາກມາຍຫລາຍແຫ່ງໃນທົ່ວປະເທດເຄື່ອງຈັກສານໃນການເຮັດເຟີນີເຈີຫວາຍເປັນທີ່ນິຍົມຫຼັງພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດເຊັ່ນ: ໃນຢູຣົບ, ການາດາ ແລະ ອາເມລິກາ ທັງນີ້ເນື່ອງຈາກເຟີນີເຈີຫວາຍມີລັກສະນະແຄ່ນສະເພາະໃນຕົວຂອງມັນເອງຫລາຍຢ່າງ ຄື: ສາມາດອອກແບບໄດ້ແຕກຕ່າງກັນໄປຈາກເຟີນີເຈີໂມ້, ສາມາດດັດແປງໃຫ້ຢູ່ໃນຮູບແບບຕ່າງໆໄດ້ໂດຍບໍ່ໄດ້ຈຳກັດນອກຈາກນັ້ນຍັງມີນ້ຳໜັກເບົາງ່າຍຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍ, ມີການຫຍຸ້ງຕົວເຮັດໃຫ້ມີຄວາມນຸ້ມໃນຕົວແລະລາຄາທົ່ວໄປກໍ່ຖືກກວ່າໂມ້.

ປັດຈຸບັນນີ້ບັນດາຫລາຍໆປະເທດທີ່ກຳລັງປະສົບກັບບັນຫາການຂາດແຄນ ວັດຖຸດິບ ຫວາຍທີ່ໃຊ້ເຂົ້າເຮັດເຟີນີເຈີຢ່າງຫລວງຫລາຍ ທັງນີ້ກໍ່ແມ່ນເພາະຫວາຍຫລາຍຊະນິດທີ່ມີຄຸນນະພາບດີຖືກຕັດອອກມານຳໃຊ້ກັນຢ່າງບໍ່ມີການຄວບຄຸມແລະການຈັດການທີ່ດີເລີຍປະກອບກັບຜົນທີ່ປ່າທີ່ຫວາຍເກີດຢູ່ນັ້ນພັດຖືກທຳລາຍລົງດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆຂອງມະນຸດເຊັ່ນ: ການຂຸດຄົ້ນໂມ້ທ່ອນ, ການສ້າງທາງຄົມມະນາຄົມ, ການສ້າງເຄື່ອນໄຟຟ້າແລະອ່າງເກັບນ້ຳຕລອດຮອດການຖາງປ່າເພື່ອເຮັດການກະສິກຳປູກຝັງເປັນເຫດເຮັດໃຫ້ຫວາຍຫລາຍຊະນິດສູນພັນໄປ.

1) ລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງຫວາຍ

ຫວາຍຊຶ່ງທີ່ຮູ້ຈັກກັນໃນພາສາອັງກິດວ່າ Rattan ເປັນພືດໃນວົງປາມສ (Family Palmae) ຈັດຢູ່ໃນ Major Group Lepidocaryoid ຫວາຍ ເປັນປາມສທີ່ມີໜາມມີລຳຕົ້ນເລືອໂປຕາມໜ້າດິນແລະປົນປ່າງໄປເທິງຕົ້ນໂມ້ເພື່ອຢຶດລຳຕົ້ນຂຶ້ນ, ໂດຍທົ່ວໄປມີການແຕກກໍ່ ອອກເປັນ 2 ລັກສະນະ ຄື: ຫວາຍລຳດ່ຽວແລະຫວາຍທີ່ເກີດກັນຢູ່ເປັນສູນ ເກີດລຳດ່ຽວ (Solitary Rattan) ໄດ້ແກ່ ຫວາຍທູນ (Calamus sp) ຫວາຍທອກ (Calamus pandanosmus) ຫວາຍຈຳພວກນີ້ເພື່ອເຮົາຫາກຕັດລຳຕົ້ນຫຼືຍອດແລ້ວມັນຈະຕາຍໄປໃນຕໍ່ມາເພາະມັນເປັນລຳດ່ຽວ ບໍ່ຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍໜ້າ, ແຕ່ຫວາຍສ່ວນຫລາຍມີການແຕກໜ້າທີ່ໂຄນຕົ້ນ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນເປັນກໍ່ແລະມີລຳຫວາຍ 6-7 ລຳ ຫຼືອາດຈະມີຫລາຍກວ່າ 20 ລຳ ປະເທິງ 1973 ເຊັ່ນ ຫວາຍໃນສະກຸນ Korhasia ນອກຈາກຈະມີການແຕກໜ້າທີ່ໂຄນຕົ້ນແລ້ວຍັງສາມາດແຕກແໜງຢູ່ໃນບໍລິເວນຂໍ້ໂຕ ຈຶ່ງມີສະເພາະໃນສະກຸນນີ້ເທົ່ານັ້ນ. ຄຸນປະໂຫຍດທີ່ມີຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄົນຫວາຍເປັນເສັ້ນໃຊ້ໄວ້ມັດ, ຖັກສານເຮັດເຄື່ອງໃຊ້ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຕູ້, ໂຕະ, ຕຽງແລະເຄື່ອງເຟີນີເຈີອື່ນໆ ຫວາຍແມ່ນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຊະນິດນຶ່ງທີ່ເປັນສິນຄ້າລາຄາສູງ ນອກນັ້ນຄົນລາວເຮົາຍັງນິຍົມໃຊ້ໝາກ, ແລະຍອດຫວາຍໃຊ້ປຸງແຕ່ງກິນເປັນອາຫານປະຈຳວັນດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງຄວນມີການປູກ, ການບົວລະບັດຮັກສາ ແລະ ຜືນຟູປ່າຫວາຍຢ່າງມີເຕັກນິກວິທະຍາສາດ.

ຂ) ປັດໃຈສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ

ສະພາບແວດລ້ອມເປັນປັດໃຈທີ່ສໍາຄັນຢ່າງນຶ່ງຕໍ່ການຈໍາກັດຊະນິດພັນແລະປະລິມານຂອງຫວາຍເພາະວ່າຫວາຍສ່ວນໃຫຍ່ມີໄລຍະຄວາມຕ້ອງການປັດໃຈສິ່ງແວດລ້ອມຫລາຍຢ່າງ ແຕ່ຍັງມີບາງຊະນິດທີ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນແລະພູມລຳເນົາທີ່ເໝາະສົມເທົ່ານັ້ນ ເພາະຫວາຍສະນິດນີ້ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນດິນທີ່ ຊຸ່ມຊື່ນສູງຕະລອດປີ. ປັດໃຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການກະຈາຍພັນຂອງຫວາຍມີຫລາຍຢ່າງເປັນຕົ້ນວ່າຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ, ຄວາມສູງລະດັບພື້ນດິນ, ປະລິມານແສງແລະຊະນິດຂອງດິນ, ຄວາມຊຸ່ມຊື່ນເປັນປັດໃຈນຶ່ງທີ່ມີຜົນຕໍ່ການກະຈາຍພັນຂອງຫວາຍ ເນື່ອງຈາກວ່າມັນເປັນຜິດທີ່ເກີດຢູ່ໃນເມືອງຮ້ອນ ຊຸ່ມຊື່ນທີ່ມີຜົນຕົກຕີຢູ່ຕລອດປີຕາມປ່າດົງດິບຫຼືເຂດມໍລະສູນຊຶ່ງມີປະລິມານນໍ້າຝົນ 1,500mm/ປີ

3) ການຂະຫຍາຍພັນແລະການກ້າເບັ້ງ

ການຂະຫຍາຍພັນໂດຍທົ່ວໄປແບ່ງອອກເປັນ 2 ວິທີຄື: ການຂະຫຍາຍພັນໂດຍທໍາມະຊາດແລະການຂະຫຍາຍພັນໂດຍການປູກເອົາ.

1) ການຂະຫຍາຍພັນໂດຍທໍາມະຊາດ:

ຫວາຍສາມາດຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍເມັດແລະຫນ່ອນຕາມທໍາມະຊາດ ການຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍເມັດຕ້ອງໄດ້ອາໃສຄົນແລະສັດຫລັງຈາກທີ່ຄົນແລະສັດກິນຫມາກຫວາຍແລ້ວຖິ້ມໄວ້ຕາມປ່າທໍາມະຊາດ ທີ່ເໝາະສົມກັບເມັດຫວາຍຈະງອກຂຶ້ນ ແຕ່ໄດ້ຜົນຜລິດຕໍ່າແລະກໍ່ບໍ່ແນ່ນອນນອກຈາກນີ້ການຈະເລີນເຕີບໂຕໃນຂັ້ນຕົ້ນຈະຊັກຊ້າ ສໍາລັບການຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍການແຕກຫນ່ ຈະໃຫ້ຜົນທີ່ແນ່ນອນແລະການຈະເລີນເຕີບໂຕຈະໄວກວ່າ ແຕ່ຜົນບໍ່ດີ ຄື : ການຂະຫຍາຍພັນໃນພື້ນທີ່ຈໍາກັດບໍລິເວນໂຄນຕົ້ນເທົ່ານັ້ນ, ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຫວາຍຂຶ້ນຢູ່ກັບກໍແມ່ ຖ້າກໍແມ່ຈະເລີນເຕີບໂຕດີ ຕົ້ນທີ່ເກີດຈາກຫນ່ກໍຈະດີໄປນໍາ, ສ່ວນຕົ້ນທີ່ງອກອອກຈາກເມັດຈະເຕີບໂຕຊ້າໃນໄລຍະຕົ້ນເທົ່ານັ້ນ.

2) ການຂະຫຍາຍພັນໂດຍການປູກ

ການປູກຫວາຍໃນເອເຊັຽຕາເວັນອອກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດອິນໂດເນເຊັຽແລະຫມູ່ເກາະມາລາຢູ, ແລະການປູກຫວາຍເພື່ອເອົາຍອດທີ່ສະກົນນະຄອນປະເທດໄທ. ເລີ່ມປູກຕັ້ງແຕ່ປີ ຄ ສ 1850 ແຕ່ມີຂະນາດພື້ນທີ່ນ້ອຍ ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນປູກຕາມສວນນາກໄມ້ແລະ ສວນຢາງພາລາທີ່ມີອາຍຸແກ່ ຊະນິດທີ່ປູກກັນຫລາຍຄື : *C. trachycoleus* ສ່ວນຫລາຍຊະນິດນີ້ເຂົາເຈົ້າປູກໃສ່ດິນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມເຮັດການປູກຜັງ ສະພາບ, ດິນເປັນດິຫນຽວແລະດິນມີຄວາມເປັນກົດສູງ ຫຼື ອາດຈະມີນໍ້າຖ້ວມ ປີລະ 3-5 ເດືອນ.

4) ການກຽມເບັ້ງຫວາຍເພື່ອປູກ

ການກຽມເບັ້ງຫວາຍເພື່ອປູກເຮົາສາມາດກຽມໄດ້ 4 ວິທີ ຄື: ການກຽມເບັ້ງຫວາຍຈາກເມັດ, ການກຽມຈາກຫນ່ອນຫຼືເຫງົ້າ, ການກຽມເບັ້ງຫວາຍຢູ່ໃນປ່າແລະການກຽມເບັ້ງຫວາຍດ້ວຍການລ້ຽງເນື້ອເຍື່ອ.

1. ການກວມຈາກເມັດ

ມັນເປັນວິທີທີ່ສະດວກແລະເນາະສົມທີ່ສຸດໃນປັດຈຸບັນ ເນື່ອງຈາກສາມາດຜລິດເບັ້ງຫວາຍໄດ້ໃນປະລິມານຫລາຍແລະພຽງພໍ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່າ ຕລອດເຖິງວິທີການກໍ່ງ່າຍ ບໍ່ຕ້ອງອາໄສຄວາມຊຳນານພິເສດ ເຊັ່ນ: ວິທີອື່ນໆ ເຮົາສາມາດເຮັດໄດ້ເອງ. ສິ່ງທີ່ເປັນຄວາມສຳຄັນໃນການກ້າເບັ້ງຫວາຍນັ້ນ ຄື : ສວນເພາະຊຳສຳລັບນຳແກ່ນແລະອະນຸບານເບັ້ງຫວາຍທີ່ຈະຍ້າຍລົງໃນຖົງຢາງ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວເຮືອນເພາະຊຳຈະຕ້ອງຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບສະພາບຜິ່ນທີ່ງມີແຫລ່ງນ້ຳແລະສາມາດຫນ້າໄດ້ງ່າຍດ້ວຍວິທີການປະຫຍັດ, ເຊັ່ນ: ໃກ້ກັບລຳຫວຍຫຼືບວກຫນອງທີ່ເໝາະສົມ ໃນເຮືອນເພາະຊຳຄວນມີການຄວບຄຸມປັດໃຈຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄວາມເຂັ້ມຂອງແສງ ປະລິມານຄວາມຊຸ່ມຊື່ນແລະແສງແດດຜ່ານ ຄວນຈະໄດ້ຮັບພຽງ 50% ຊຶ່ງເໝາະກັບການກວມເບັ້ງຫວາຍໂດຍທົ່ວໄປ. ຫລັງຄາກັນແສງ ອາດຈະໃຊ້ກະແຕະໂມ້ໃຜ່ ຫຼື ກ້ານພ້າວແຫ້ງແລະຕາຫນ່າງປລາດສຕິກສີດຳ ກໍໄດ້ເພາະມັນຈະໃຫ້ແສງສະຫວ່າງສະນ້ຳສະເມີກັນດີ.

1.1 ການເກັບແກ່ນຫຼືເມັດ:

ການເກັບແກ່ນຫວາຍ ຄວນເກັບໃນເວລາທີ່ໝາກຫວາຍແກ່ແລ້ວທີ່ຢູ່ເທິງດິນ ເພາະວ່າຖ້າໝາກຫວາຍລົ່ນລົງສູ່ຜິ່ນດິນແລ້ວເມັດຫວາຍຈະຖືກເຊື້ອລາເຂົ້າມາທຳລາຍ ໝາກຫວາຍທີ່ແກ່ ເຮົາສາມາດສັງເກດໄດ້ຄື: ຈາກການເປັນສີຂຽວກາຍມາເປັນສີແດງຊ້ຳ ຂຶ້ນກັບແຕ່ລະຊະນິດຜິ່ນຂອງຫວາຍ ໝາກແຕ່ລະຊະນິດການສຸກຂອງໝາກອາດຈະບໍ່ພ້ອມກັນແມ່ນແຕ່ຫວາຍຊະນິດດຽວກັນຢູ່ຕ່າງຖິ່ນກຳເນີດໝາກກໍຈະສຸກບໍ່ພ້ອມກັນ ເຊັ່ນໃນສະກຸນ Daemonorops ຈະມີໝາກສຸກຕລອດປີແຕ່ໝາກຫວາຍຫລາຍຊະນິດໝາກຈະສຸກໃນທ້ອງເດືອນພຶດສະພາເຖິງເດືອນຕຸລາ.

1.2 ການກ້າເບັ້ງຫວາຍ:

ການກ້າເບັ້ງຫວາຍຄວນກ້າທັນທີຫລັງຈາກທີ່ໄດ້ເກັບໝາກຫວາຍມາແລ້ວຫຼືບໍ່ໃຫ້ແກ່ຍາວກາຍ 7 ວັນ ເພາະມັນຈະເຮັດໃຫ້ເປີເຊັນການງອກຈະລຸດລົງ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວເປີເຊັນການງອກຂອງຫວາຍແຕ່ລະຊະນິດຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ປະມານ 30%-50% ແຕ່ທີ່ງມີກໍຂຶ້ນກັບຊະນິດຜິ່ນຂອງຫວາຍ, ຄວາມສົມບູນຂອງໝາກຫວາຍ, ແຫລ່ງທີ່ເກັບເມັດຜິ່ນມາແລະລວມທັງວິທີການເກັບແກ່ນອີກດ້ວຍໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດກ້າແກ່ນໄດ້ ທັນຄວນເກັບແກ່ນໄວ້ໃນທີ່ຫ້ອງປຽກຊຸ່ມຢູ່ສະເມີທັງນີ້ກໍເພາະແກ່ນຫວາຍບໍ່ສາມາດທົນຕໍ່ຄວາມແຫ້ງແລ້ງໄດ້. ກ່ອນຈະກ້າແກ່ນຫວາຍຄວນຈະມີວິທີການເລ່ງຄວາມງອກຂອງຫວາຍຂຶ້ນເຊັ່ນຈາກການສຶກສາອັດຕາການງອກຂອງແກ່ນຫວາຍບູນ, ຫວາຍໝານມໃສ່ຫຼືຫວາຍຕາລ້ອມ ໂດຍການນຳເອົາແກ່ນຫວາຍມາ ທຳການແກະເປືອກອອກ, ໃຊ້ມືດທີ່ຄົມຂຸດເອົານວນຂອງຫວາຍທີ່ຕິດຢູ່ກັບແກ່ນອອກໃຫ້ໝົດ ຫຼືວ່າ ໃຫ້ປະແກ່ນຫວາຍໄວ້ໃຫ້ເນົ່າແລ້ວໃສ່ຖົງປຸ່ຍປະມານເຄິ່ງຖົງວາງໄວ້ ຫົນຫາງ ແລ້ວໃຊ້ລົດກະບະຢຽບໄປຢຽບມາຈັກ 4-5 ຄັ້ງແລ້ວຈຶ່ງຄ່ອຍເອົາແກ່ນຫວາຍມາລ້າງນ້ຳເອົານວນທີ່ຕິດຢູ່ນັ້ນອອກນອກຈາກຈະເປັນການເລ່ງຄວາມງອກຂອງແກ່ນຫວາຍໃຫ້ໄດ້ໄວແລ້ວຍັງເປັນການປ້ອງກັນເຊື້ອລາຈະເຂົ້າໄປທຳລາຍເມັດໄດ້ ໃນເວລາທີ່ຍັງມີເນື້ອນວນຢູ່. ຫລັງຈາກແກະນວນຮຽບຮ້ອຍແລ້ວກໍນຳແກ່ນນັ້ນລົງແຊ່ນ້ຳ 2-3 ວັນ ໂດຍການປ່ຽນນ້ຳທຸກໆວັນຫລັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງຄ່ອຍນຳແກ່ນລົງໄປຫວ່ານໃນໝານທີ່ກະກຽມໄວ້ຫຼືເບົ້າທີ່ຕຽມໄວ້ຫລັງຈາກນັ້ນກໍຫົດນ້ຳທັງເຊົ້າແລະແລງໃຊ້ເວລາ 45 ວັນ ຈຶ່ງຈະເລີ່ມງອກຂຶ້ນແລະເກີດຂຶ້ນໄປເລື້ອຍຈົນເຖິງ 3 ເດືອນ ຈາກນັ້ນມັນຈະຢຸດສະຖິກການເກີດໄປໄລຍະນຶ່ງແລ້ວຈະງອກຄືນໃໝ່ໃນເມື່ອຜ່ານລະດູແລ້ງໄປ.

1.3 ການຍ້າຍເບ້ຽຫວາຍລົງຊໍາ

ເມື່ອຫວາຍງອກໄດ້ປະມານ 1 ເດືອນ ຫຼືເບ້ຽສູງປະມານ 2-4 ຊມໃນຂະນະທີ່ໃບທໍາອິດ ເລິ່ມມ້ວນໃບຢູ່ເວລານີ້ສາມາດຍ້າຍລົງຊໍາໄດ້ເພາະໃບເມັດແກ່ນຂອງມັນຍັງມີອາຫານທີ່ສະສົມ ໄວ້ໃນເມັດຢູ່ (Endosperm) ຈະເຮັດໃຫ້ເບ້ຽຫວາຍມີເປົ້ເຊັນການລອດຕາຍສູງແລະຈະບໍ່ຢຸດສະງັກ ການຈະ ເລິ່ນເຕີບໂຕ. ກ່ອນການຍ້າຍຊໍາຄວນໄດ້ມີການຫົດນໍ້າໃນຫນານກ້າສາກອ່ນເພື່ອຈະສະດວກໃນການຈັ່ມເອົາ ເບ້ຽລົງໃສ່ຖົງຢາງແລະລະບົບຮາກກໍຈະບໍ່ມີການກະທົບກະເທືອນເມື່ອຈັ່ມເບ້ຽມາແລ້ວໃຫ້ໃຊ້ໄມ້ກິນໆແຫລມ ປາຍເພື່ອການແຫງລົງໃນຖົງຢາງເຄິ່ງກາງຖົງເພື່ອຈະເອົາເບ້ຽຫວາຍບົງລົງໃນຖົງນັ້ນ ຫລັງຈາກນັ້ນກໍບິບ ດິນໃຫ້ແຫນ້ນຈຶ່ງຄ່ອຍມີການຫົດນໍ້າຢ່າງສະມໍ່າສະເໝີທັງເຊົ້າແລະແລງ.

1.4 ການບົວລະບັດຮັກສາ

ເບ້ຽຫວາຍທີ່ຊໍາໄວ້ໃນເຮືອນເພາະຊໍາຄວນບົວລະບັດຮັກສາຫົດນໍ້າ, ໃສ່ປູຍ, ປ້ອງກັນໂຣກພະຍາດແລະ ສັດຕູຜືດອື່ນໆລວມທັງການກໍາຈັດວັດສະຜິດຢ່າງສະມໍ່າສະເໝີ ການຫົດນໍ້ານັ້ນຄວນຫົດ 2 ຄັ້ງຕໍ່ວັນເຊົ້າແລະ ແລງປູຍທີ່ໃສ່ສໍາລັບແລງເບ້ຽຫວາຍນັ້ນສູດ 15-15-15 ຈໍານວນ 2 ບ່ວງແກງຕໍ່ນໍ້າ 1 ບົວ ຫົດໃຫ້ທົ່ວທຸກໆ 15 ວັນ ຫຼືໃຫ້ປູຍທາງໃບໃຊ້ ໂບໂຟລານ 11% N, 8% P₂O₅, 6% K₂O & Traceelement ໃນອັດຕາ 2-3 ຊີຊີ ຕໍ່ນໍ້າ 1 ລິດ ສໍາລັບເບ້ຽຫວາຍ 100 ເບ້ຽສິດພິ່ນ ປີລະ 4 ຄັ້ງ ຖ້າແມ່ນຫວາຍທີ່ປູກເພື່ອເກັບຍອດແມ່ນສາມາດເກັບ ຍອດໄດ້ຕອດປີ

1.5 ການເຮັດໃຫ້ເບ້ຽຫວາຍມີຄວາມແຂງແຮງ

ກ່ອນຈະເອົາເບ້ຽຫວາຍອອກໄປປູກຕ້ອງເຮັດໃຫ້ເບ້ຽຫວາຍມີຄວາມແຂງແຮງ ເພື່ອໃຫ້ເບ້ຽຫວາຍສາ ມາດທົນຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມໃນສ່ວນປູກໄດ້ ວິທີຄືເອົາເບ້ຽຫວາຍໄປເກັບໄວ້ໃນທີ່ຮົ່ມມີແສງຜ່ປະມານກັບ ພື້ນທີ່ຈະປູກ ແລ້ວຄ່ອຍຫນັ່ນຍ້າຍເບ້ຽຫວາຍເລື້ອຍໆເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຮາກມັນລົງພື້ນດິນ ຖ້າຮາກມັນລົງອອກ ຈາກຖົງຢາງກໍຄວນຕັດດ້ວຍມິດຄົມໆ ນອກຈາກນີ້ຄວນ ຢຸດການໃຫ້ນໍ້າລົງ 2 ຄັ້ງຕໍ່ວັນເປັນມື້ລະຄັ້ງ ເພື່ອ ໃຫ້ເບ້ຽຫວາຍປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມ. ກ່ອນຈະປູກເບ້ຽຫວາຍທີ່ເຫມາະສົມສໍາລັບປູກນັ້ນ ຄວນມີ ຄວາມສູງປະມານ 30-40 ຊມ ຫຼືມີຈໍານວນໃບ 5-8 ໃບຊຶ່ງໃຊ້ເວລາໃນການດູແລຮັກສາ ປະມານ 8-12 ເດືອນ.

2. ການກຽມເບ້ຽຈາກຫນ່ອນຫຼືເຫງົ້າ:

ການກຽມເບ້ຽຈາກເຫງົ້າຫຼືຫນ່ອນ ເຫມາະສົມກັບພື້ນທີ່ຂາດແຄນແກ່ນຫວາຍແລະພື້ນທີ່ຢູ່ໄກກັບປ່າທໍາ ມະຊາດ ຊຶ່ງມີຫນ່ອນຫຼືເຫງົ້າຫວາຍພຽງພໍຕໍ່ການຂະຫຍາຍພັນຫວາຍໄດ້ ຂໍ້ດີຂອງການປູກດ້ວຍວິທີນີ້ແມ່ນມັນ ສາມາດຖ່າຍຖອດລັກສະນະຕ່າງໆແມ່ນາໄດ້ຢ່າງສົມບູນ ເຊັ່ນ: ການຈະເລິ່ນເຕີບໂບ, ຄວາມແຂງແຮງ ຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ໂຣກແລະແມງໄມ້ ການກຽມເບ້ຽວິທີນີ້ໃຊ້ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ, ມີເປົ້ເຊັນລອດຕາຍຫນ້ອຍແລະ ກຽມເບ້ຽຫວາຍບໍ່ໄດ້ປະລິນາມຫລາຍ.

3. ການກຽມເບັ້ງຫວາຍຈາກປ່າທຳມະຊາດ

ການກຽມເບັ້ງຫວາຍຈາກການຂຸດເບັ້ງທີ່ຂຶ້ນຢູ່ໃນປ່າທຳມະຊາດ ເໝາະສົມກັບການຂາດແຄນແກນຫວາຍ ຫຼືໃນກໍລະນີກ້າເບັ້ງຫວາຍດ້ວຍເມັດຫາກບໍ່ພຽງພໍແລະບໍ່ທັນກັບຄວາມຕ້ອງການ. ວິທີນີ້ກໍ່ເສັ້ງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຫລາຍເຊັ່ນດຽວກັນແລະການປູກກໍ່ບໍ່ຄ່ອຍຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ. ຂັ້ນຕອນການກະກຽມມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ຂຸດເບັ້ງຫວາຍຈາກປ່າທຳມະຊາດຕ້ອງເຮັດດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງບໍ່ໃຫ້ເບັ້ງມີການກະທົບກະເທືອນ.

- ຂຸດຕ້ອງໄດ້ເຮັດຢ່າງວ່ອງໄວແລະຄວບຄຸມຄວາມຊື່ນບໍ່ໃຫ້ຕ່ຳເກີນໄປເພາະຈະເຮັດໃຫ້ເບັ້ງແຫ້ງຕາຍການຂຸດເຮັດໄດ້ 2 ລັກສະນະຄື: ຂຸດເບັ້ງໂດຍບໍ່ມີດິນຫຸ້ມຮາກເລີຍແລະຂຸດເບັ້ງໂດຍມີດິນຫຸ້ມລະບົບຮາກຢ່າງສົມບູນ. ວິທີທີ່ດິນບໍ່ຕິດຮາກນັ້ນ ຕ້ອງເອົາມາຊ່ຳໃນຖົງຢາງເຮືອນເພາະຊ່ຳຈົນກວ່າຈະແຂງເບັ້ງຈະແຂງແຮງຈຶ່ງນຳໄປປູກໄດ້, ສ່ວນວິທີທີ່ມີດິນຕິດຮາກນັ້ນກໍ່ສາມາດນຳໄປປູກໄດ້ເລີຍຫຼືຊ່ຳກ່ອນກໍ່ໄດ້.

5) ການເກັບກ່ຽວຜົນຜົດ:

ອີງໃສ່ວັດຖຸປະສົງຂອງການປູກຫວາຍ ຖ້າຫາກປູກຫວາຍເພື່ອນຳໃຊ້ລ່າຫຼືເສັ້ນເຂົ້າໃນໂຮງງານເຮັດເຜີນີເຈິກໍ່ຈະຕ້ອງມີອາຍຸການຍາວນານ ປະມານ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ ແລ້ວແຕ່ຊະນິດຂອງຫວາຍ. ຖ້າຫາກປູກຫວາຍເພື່ອນຳໃຊ້ຍອດເພື່ອການບໍລິໂພກ ອາຍຸການເກັບກ່ຽວປະມານ 3 ປີ ຂຶ້ນໄປ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຫວາຍແຍ້, ຫວາຍບູນ, ຫວາຍດົງຫຼືຫວາຍໂຕ່ນ ທີ່ຈັງຫວັດສະກົນນະຄອນ(ປະເທດໄທ) ເຂົາເຈົ້າມີຍົມປູກກັນມາແຕ່ດົນນານ.

ເຕັກນິກພິເສດໃນການເລືອກຕັດຍອດຫວາຍ

- ເມື່ອຫວາຍມີອາຍຸໄດ້ 3 ປີນັບລວມແຕ່ມີກ້າເບັ້ງມາ ກ່ອນຕັດຫວາຍເຮົາຄວນສັ່ງເກດເບິ່ງ ຍອດອ່ອນທີ່ຖອດອອກມາແລ້ວກາຍເປັນໃບຫວາຍນັ້ນ ຫາກເຫັນວ່າຍອດດັ່ງກ່າວຍາວຂຶ້ນ ປະມານ 10-15 ຊ. ມ ໃນເວລານັ້ນ ໃສ່ອ່ອນຂອງຫວາຍຈະຍາວທີ່ສຸດຢູ່ໃນລ່າຫວາຍ ໃນເວລາປອກກາບອອກແລ້ວ.

- ຖ້າຫາກຍອດຫວາຍທີ່ຖອດອອກມາຍາວເກີນໄປແລ້ວເຮົາກໍ່ບໍ່ຄວນຕັດຍອດນັ້ນເລີຍເພາະມັນຈະໃຫ້ຍອດອ່ອນຫນ້ອຍເກີນໄປແລະໃຫ້ລໍຄ່ອຍການຖອດຍອດໃຫມ່ໃນເວລາຕໍ່ໄປຍິກປະມານ 2-3 ອາທິດກໍ່ຈະໄດ້ຕັດຫນ້າຫວາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນອີກ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

1. ຈະຮຸນີ ວົງຂ້າຫລວງ 2529 ແມງແລະເຊື້ອລາທຳລາງ
ເລື່ອງຫວາຍຄະນະວັນນະສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລກະເສດສາດ ກິມປໍາໄມ້ ແລະ IDRC ກຸງເທບ
2. ເຕັມ ສິມິຕິນັນ ຄວາມຮູ້ເລື່ອງຫວາຍ
3. ການກຳແກ້ນທົດລອງ ຂອງໂຄງການຄົ້ນຄວ້າຫວາຍ, ໄມ້ປ່ອງ IDRC, 1994

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ-ປ່າໄມ້
ພະແນກ ຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
ຫ້ອງສະໝຸດ

ເລກໝູ່:.....
ເລກທະບຽນ: 5344.....
ລົງວັນທີ: 20/8/05.....

ຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກະສິກຳ-ປ່າໄມ້
ຫ້ອງສະໝຸດ

ເລກທະບຽນ 00075.....
ເລກໝູ່ເບິ່ງ:.....
ລົງວັນທີ: 16 SEP 1997.....